

KANYASHREE UNIVERSITY

M.A. 1st Semester Supplementary Examination-2024

Subject: Sanskrit

Paper - 2

Grammar

Full Marks-65

Time-3.00 Hours

GROUP – A

(Answer **any five** of the following)

(5x2 = 10)

1. Write the first sutra of Panini's Ashtadhyayi.
पाणिनि रचित अष्टाध्यायी ग्रन्थेः प्रथम सूत्रात् लिखत ।
2. Define 'upādhā' with examples.
उदाहरण सहयोगे 'उपाधा' संज्ञा दातु ।
3. Where is the ofcourse mandatory of the 'sandhi'?
कोन कोन स्थाने सन्धि अवश्य कर्तव्य?
4. What does the word 'ajanta' mean? What do you mean by 'ac-pratyāhārah'?'
'अजन्त' शब्दोऽर्थः किं? 'अच्' प्रत्याहारः कथं बोधयति?
5. What is 'saṃhitā'? What does the word 'sannikarṣaḥ' mean?
'संहिता' काऽर्थः कथं? 'सन्निकर्षः' शब्दोऽर्थः किं?
6. Write the 'sūtra' for the definition of ' nadī ' with examples.
उदाहरण सहयोगे 'नदी' संज्ञा विधायक सूत्रात् लिखत ।
7. What is 'prātipadik'? Give an example.
'प्रातिपदिक' किं? उदाहरण दातु ।

GROUP - B

(Answer **any five** of the following)

(5x5=25)

(It is mandatory to write **any one** in Devanāgarī script and Sanskrit language)

ये कोनो एकः प्रश्नोऽन्तरे संस्कृत भाषायां देवनागरी लिपि लिखते ह्येव ।

1. Explain the grammatical rule –“तुल्यास्यप्रयत्नं सर्वर्णम् ” ।
सूत्रं व्याख्यातुं –“ तुल्यास्यप्रयत्नं सर्वर्णम् ” ।
2. Explain the significance of the sentence –“ सुबन्तं तिङन्तं च पदसंज्ञं स्यात् ” ।
तात्पर्यं व्याख्यातुं –“ सुबन्तं तिङन्तं च पदसंज्ञं स्यात् ” ।
3. Furnish the formation of राम in षष्ठीबहुवचनम् ।
प्रक्रियाक्रमं देखातु - राम in षष्ठीबहुवचनम् ।
4. Discuss the rule with example –“अतो भिस ऐस् ” ।
उदाहरण सहयोगे सूत्रं व्याख्यातुं –“अतो भिस ऐस् ” ।

5. Explain the दीक्षित-वृत्ति: - “विधिः इति किम्? स्त्री इयती”।
ब्याख्या कर - दीक्षित-वृत्ति: - “विधिः इति किम्? स्त्री इयती”।
6. What do you understand by the term ‘प्रकृतिभावः’? Explain it with proper examples and sūtras.
‘प्रकृतिभाव’ काके बले? उदाहरण ओ सूत्रसहयोगे ब्याख्या कर ।
7. अचि किम् ? कुमारी शेते । - Explain it /ब्याख्या कर ।
8. पुरस्तादपवादन्यायेनेयं वृद्धिः ‘एङि पररूपम्’ इत्यस्यैव वाधिका, न तु ‘ओमाङोश्च’ इत्यस्य । – Explain it / ब्याख्या कर ।

GROUP – C

(Answer **any three** of the following)

(10× 3=30)

(It is mandatory to write **any one** in Devanāgarī script and Sanskrit language)

ये कोनो ँकटि प्रश्नेर उतर संस्कृत भाषाय देवनागरी लिपिते लिखते हवे।

1. How प्रत्याहार is formed according to शिवसूत्र? What is the utility of र-प्रत्याहार? Explain with examples whether इद्वर्णः are taken in the प्रत्याहारः.
शिवसूत्र अनुसारे प्रत्याहार किभावे गठित हय? र -प्रत्याहारेर प्रयोजनीयता कि? इद्वर्ण णुलोके कि प्रत्याहार हिसेवे ग्रहण करा यय, उदाहरणसह ब्याख्या कर ।
2. Discuss the rule with proper example -“ पूर्वनासिद्धम्” ।
उदाहरण सहयोगे सूत्र ब्याख्या कर - “ पूर्वनासिद्धम्” ।
3. Explain the rule -“ इको गुणवृद्धी”।
सूत्र ब्याख्या कर : -“ इको गुणवृद्धी”।
4. Show the formation of the followings:
i) रामैः ii) हरये
निम्नोक्त पदणुलिर सूत्रसहकारे प्रक्रियाक्रम देखाओ:
i) रामैः ii) हरये
5. उदः स्थास्तम्भोः पूर्वस्य । Explain it / ब्याख्या कर ।
